

Sygn. akt VII Ka 37/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Chudy

Protokolant: st.sekr.sądowy Jolanta Jankowska

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2014r.

sprawy obwinionej M. H.

o wykroczenie z art. 92§1 kw

obwinionego Z. H.

o wykroczenie z art. 92§1 kw

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę obwinionych

od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku II Wydziału Karnego

z dnia 9 grudnia 2013r. sygn. akt II W 948/13

orzeka:

I zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

II zasądza od obwinionych wydatki za postępowanie odwoławcze w częściach równych oraz opłaty w kwocie po 30 zł (trzydzieści złotych) od każdego z nich.

UZASADNIENIE

M. H. i Z. H. zostali obwinieni o to, że:

co najmniej od 4 marca do 18 czerwca 2013r. będąc użytkownikiem pojazdu o nr rej. (...), nie udzieliła na żądanie uprawnionego organu Straży (...)w G.informacji, komu powierzyła do kierowania lub użytkowania ww samochód, którym to kierujący w dniu 7 listopada 2012r. o godz. 01:53 w G.na ul. (...)nie zastosował się do znaku drogowego B-5 i B-16, tj. o czyn z art. 92 § 1 k.w.

Sąd Rejonowy w Giżycku, wyrokiem zaocznym z dnia 09 grudnia 2013r., sygn. akt II W 948/13:

I. obwinioną M. H. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu, przy czym czyn ten zakwalifikował z art. 96 § 3 k.w. i za to na podstawie art. 96 § 3 k.w. w zw. z art. 24 § 1 i 3 k.w. skazał ją na karę grzywny w wysokości 300 złotych;

II. obwinionego Z. H. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, przy czym czyn zakwalifikował z art. 96 § 3 k.w. i za to na podstawie art. 96 § 3 k.w. w zw. z art. 24 § 1 i 3 k.w. skazał ją na karę grzywny w wysokości 300 złotych;

III. zasądził od każdego z obwinionych na rzecz Skarbu Państwa po 30 złotych tytułem opłaty i obciążył każdego z nich pozostałymi kosztami procesu w wysokości po 100 złotych.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca obwinionych, zaskarżając orzeczenie w całości. Apelujący wyrokowi zarzucił:

- 1) przyjęcie przez Sąd błędnej kwalifikacji czynu zarzucanego obwinionym poprzez nieuwzględnienie faktu, iż niewskazanie kierującego pojazdem miało związek z popełnieniem wykroczenia drogowego przez kierującego, a zatem popełnieniem czynu z art. 96 § 3 k.k. w zw. z art. 92 § 1 k.w.;
- 2) obrazę przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 96 § 3 k.w. poprzez przyjęcie, iż nieumyślne zachowanie obwinionych, polegające na niewskazaniu, kto prowadził należący do nich pojazd, w realiach braku świadomości obwinionych, który z ich pracowników w dniu 07 listopada 2012r. prowadził należący do nich pojazd, wyczerpuje znamiona wykroczenia opisanego w zarzucie w art. 96 § 3 k.w.;
- 3) naruszenie art. 5 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w. skutkujące uznaniem obwinionych winnych popełnienia zarzucanego im czynu pomimo zaistnienia szeregu nie dających się usunąć wątpliwości, które winno się tłumaczyć na korzyść obwinionych.

W oparciu o powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionych od popełnienia zarzucanego im czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy obwinionych nie zasługuje na uwzględnienie, a sformułowane w niej zarzuty są pozbawione racji.

Analiza zaskarżonego wyroku i jego uzasadnienia, przez pryzmat treści wywiedzionego środka odwoławczego, w kontekście całości ujawnionego materiału dowodowego, nie daje obiektywnych podstaw do uznania, aby kontrolowane orzeczenie dotknięte było - w mającym znaczenie dla odpowiedzialności obwinionych zakresie - uchybieniami, skutkującymi koniecznością wzruszenia zaskarżonego wyroku. Sąd Rejonowy w tej mierze dokonał - generalnie wnikliwej i wszechstronnej analizy wszystkich istotnych okoliczności, zarówno korzystnych, jak i niekorzystnych dla obwinionych i na jej podstawie wyprowadził trafne ustalenia faktyczne, które dawały pełne podstawy do ukarania ich za przypisany im czyn.

Oceniając zawartość merytoryczną apelacji, w pierwszej kolejności wskazać należy, że formułowanie obok zarzutów natury procesowej i faktycznej, również obraza prawa materialnego nie jest uzasadnione. Przypomnieć w tym miejscu jedynie należy, że obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można zatem mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2013 r., syn. akt II KK 260/13, opublikowany w Zbiorze LEX nr 1380933). Bez względu jednak na wątpliwości w poprawności kwalifikacji zarzutów przez skarżącego, stwierdzić należy, że pisemne motywy wywiedzionego środka odwoławczego de facto nie zmierzają do zakwestionowania stanu faktycznego w niniejszej sprawie (gdyż fakt niewskazania przez obwinionych osoby kierującej pojazdem był bezsporny), a jedynie oceny prawnej zachowania obwinionych w kontekście przepisu art. 96 § 3 k.w.

Sięgając do normatywnej treści tego przepisu wskazać należy, że sankcjonuje on naruszenie obowiązku wskazania przez właściciela lub posiadacza pojazdu na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Jako, że jest to wykroczenie indywidualne jego sprawcami mogą być tylko osoby, na których ciąży prawny obowiązek. Osoby te zostały określone w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo

o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 t.j.), w którym wymieniono właściciela i posiadacza pojazdu. Jednocześnie wskazany przepis przewiduje jedynie jedną możliwość zwolnienia się od wskazanego obowiązku przez właściciela lub posiadacza pojazdu, a mianowicie w sytuacji gdy pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec. Warunki te muszą zostać spełnione łącznie. We wszystkich innych wypadkach osoba, od której jest żądana powyższa informacja, a która jej nie udziela, popełnia czyn z art. 96 § 3 k.w. Sytuacja zwolnienia od obowiązku wskazania osoby kierującej pojazdem bezspornie nie miała miejsca w niniejszej sprawie. Apelujący jako okoliczności ekskulpujące zachowanie M. H.i Z. H. wskazał na niemożliwość ustalenia przez obwinionych jaka osoba kierowała w oznaczonym czasie pojazdem. W ocenie skarżącego nie sposób wymagać od obwinionych, aby fakt powierzenia pojazdu innej osobie każdorazowo rejestrowali. Przywołane okoliczności, oceniane w kontekście treści normatywnej przywołanego przepisu nie zasługują na uwzględnienie. Wszak fakt, że – jak wynika z pism kierowanych przez obwinionych do Straży (...) w G.- z przedmiotowego pojazdu korzystają pracownicy firmy, która nie prowadzi dokumentacji w zakresie ewidencjonowania osób z niego korzystających w konkretnych datach nie jest okolicznością, która wpisuje się w sytuację umożliwiającą zwolnienie od ustawowego obowiązku.

Zachowanie sprawcy wykroczenia art. 96 § 3 k.w. może być popełnione poprzez działanie bądź zaniechanie, zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. Przykładowo może ono polegać na odmowie wskazania osoby, której został powierzony pojazd, **wskazaniu osoby bądź kręgu osób w sposób uniemożliwiający ustalenie konkretnego użytkownika pojazdu w oznaczonym czasie, udzielenie odpowiedzi wymijającej bądź zasłonięcie się niepamięcią** (podobnie – R. A. Stefański, Wykroczenia drogowe, Lex 2011). Ostatnia z przywołanych sytuacji miała miejsce w realiach niniejszej sprawy. Odwoływanie się przez obwinionych do braku ewidencjonowania korzystania z pojazdu przez osoby trzecie, przy jednoczesnym niewykazaniu przeprowadzenia jakichkolwiek wewnętrznych czynności wyjaśniających w firmie, w celu ustalenia komu pojazd został powierzony, wskazuje na co najmniej nieumyślny charakter zachowania M. H.i Z. H..

Przedstawiona w apelacji polemika skarżącego z ratio legis art. 96 § 3 k.k., poprzez wskazanie, że przenosi on obowiązek ustalenia sprawcy czynu na właściciela pojazdu, a w sytuacji powierzenia pojazdu osobie najbliższej, również dostarczenia przeciwko niej dowodów winy jest w obecnym stanie prawnym nieuzasadniona. Apelujący odwołał się nawet do treści art. 183 § 1 k.p.k., zgodnie z którym można uchylić się od odpowiedzi na pytanie, jeżeli udzielenie jej mogłoby narazić na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Podkreślić w tym miejscu należy, że upoważnienie do wystosowania pisma i żądanie określonych informacji od określonej osoby jest oparte na wyżej wskazanych i omówionych przepisach ustawy- Prawo o ruchu drogowym, nie zaś na procedurach przewidzianych przez kodeks postępowania w sprawie o wykroczenia. Stąd też odwoływanie się do przepisu art. 183 k.p.k.- który notabene z mocy art. 41 § 1 k.p.w.- ma zastosowanie w sprawach o wykroczenia jest nieuprawnione. Przepis ten umożliwia uchylenie się od odpowiedzi na pytanie w ramach realizacji obowiązków procesowych w sytuacji zeznawania w toku postępowania w charakterze świadka. Realizacja obowiązku z art. 78 ust 4 ustawy- Prawo o ruchu drogowym- ma zaś charakter materialny, nie związany z uzyskaniem statusu procesowego świadka. Stąd też doszukiwanie się w przepisie art. 183 § 1 k.p.k. szczególnego rodzaju kontratytu nie zasługuje na uwzględnienie. Zwrócić w tym miejscu należy uwagę na głosę M. Zdrojewskiej do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., I KZP 8/10. Sformułowano w niej następujący pogląd: „właściciel lub posiadacz pojazdu wezwany przez uprawniony organ celem udzielenia informacji, kto w dniu, w którym zostało popełnione dane wykroczenie, kierował pojazdem, będzie miał prawo do odmowy składania zeznań, o ile jest osobą najbliższą dla sprawcy, wobec którego postępowanie toczy się w fazie in personam. Oznacza to, że prawa do odmowy składania zeznań będzie można skorzystać dopiero po wniesieniu wniosku o ukaranie do sądu. Dopiero bowiem złożenie takiego wniosku może powodować wszczęcie postępowania (art. 57 § 1 k.p.s.w. i art. 59 § 2 k.p.s.w.). Czynności wyjaśniające, które poprzedzają ów wniosek (art. 54-56a k.p.s.w.), nie są formalnie jeszcze postępowaniem w sprawie o wykroczenie, choć są to czynności procesowe, przewidziane w kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia, ale funkcjonują one poza oficjalnym postępowaniem, ograniczonym do postępowania przed sądem”.

W tym stanie rzeczy, Sąd odwoławczy oceniając zarzuty i wnioski skarżącego za niezasadne utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w.). Poza zarzutami apelacji, Sąd odwoławczy także z urzędu nie

znalazł podstaw do kwestionowania rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego. Również właściwe są orzeczone wobec M. H. i Z. H. kary grzywny. Są one adekwatne do stopnia zawinienia i stopnia społecznej szkodliwości popełnionego przez nich czynu i w konsekwencji w pełni oddaje jego zawartość kryminologiczną a także uwzględnia- zgodnie z art. 24 § 3 k.w. - możliwości zarobkowe wymienionego i jego warunki rodzinne.

Sąd odwoławczy na podstawie art. 119 k.p.w. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. zasądził od obwinionych na rzecz Skarbu Państwa w częściach równych koszty postępowania, w tym na podstawie art. 21 pkt 2 w zw. z art. 3 ust 1 i art. 8 ustawy z dnia z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U z 1983, Nr 49, poz. 223) obciążył ich opłatą w kwocie 30 złotych od każdego z nich.

.